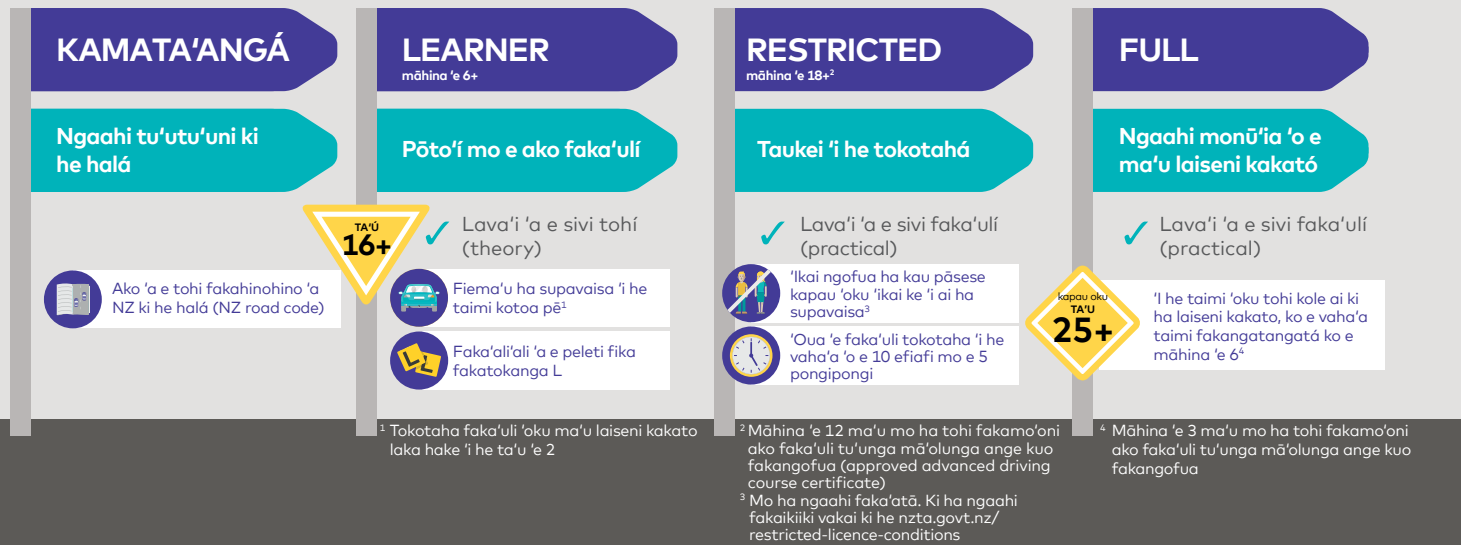

Fakahinohino ki he laiseni fakangatangatá

DRIVE

Ko e halafononga ki ho'o laiseni faka'uli kaá

Fokotu'u 'o ha taimi ki ho'o sivi laiseni fakangatangatá

Ko e hā e me'a 'oku fakahoko he lolotonga 'a e sivi?

*Vakai ki he nzta.govt.nz ki ha ngaahi fakaikiiki

Ngaahi fehālaaki mamafá (critical)

Ko e fehālaaki mamafá ko ha fehālaaki lahi 'aupito ia 'i he faka'ulí ka 'oku 'ikai ke ne fakatupunga ha fakatu'utāmaki ki ha tokotaha 'okú ne faka'aonga'i e halá pe ki ha 'api. Kapau te ke fakahoko ha fehālaaki mamafa 'o laka hake 'i he tu'o tahá 'i he konga 1 ('uluaki miniti 'e 10) 'o e sivi, te ke tō leva 'i he sivi. Kapau te ke fakahoko ha **fehālaaki mamafa 'o laka hake 'i he tu'o 2** 'i he sivi kotoa, te ke toe tō ai pē.

- **Fu'u māmālie 'a e lelé** 'aki ha 10km/h 'i lalo 'i he fakangatangata ki he lele vavé, pe fu'u tuai 'a e ngaue ki ai.
- **Kaka 'i ha kēpingi (kerb)** kaka ha fo'i va'e 'e taha 'i he kēpingi 'i he taimi 'oku fakatautau ai e me'alelé pe fakahoko ai ha afe poini-'e-3.
- **Fu'u lele vave** laka hake 'aki 'a e 5–10km/h 'i he fakangatangata ki he lele vavé 'o si'i hifo 'i ha sekoni 'e 5.
- **Fakatuai'i 'a e me'alelé (stalling).**
- **'Ikai ke siofi** 'a e mangahalá, pe 'ikai ke vakai'i 'a e sio'ata sio ki muí mo siofi pe 'oku 'atá e halá (head check).
- **'Ikai ta'ofi ke tu'u 'aupito 'i ha faka'ilonga tu'u (stop sign).**
- **'Ikai ke faka'ilonga.**
- **Poloka'i 'o ha kolosi'anga tangata.**
- **Ngaahi tō'onga ta'efakalao kehé** hangē ko e, tu'usi ofi (cutting corners), fu'u ofi 'a e muimuí.

Ngaahi tō nounou uesia kovi (immediate errors)

Ko e tō nounou uesia kovi ko ha fa'ahinga faka'uli pē 'e iku ai ke kalofi 'e ha tokotaha kehe 'okú ne faka'aonga'i 'a e halá ha fakatamaki, pe fakatupunga ha fakatu'utāmaki ki ha fa'ahinga taha pē 'okú ne faka'aonga'i 'a e halá pe ko ha 'api. 'E iku ai heni ki ha tō 'aupito 'i he sivi.

- **Fiema'u ke tokoni atu 'a e 'ōfisa faisivi.**
- **Fu'u 'ova 'a e lele vavé** 'o laka 'aki 'a e 5km/h 'i he fakangatangata ki he lele vavé pea 'i ha sekoni 'e 5 pe lahi ange. Pe 'aki 'a e 10km/h pe lahi ange 'i he fakangatangata ki he lele vavé 'i ha fa'ahinga taimi pē.
- **'Ikai ke fakahoko ha fakahinohino.**
- **Tu'u 'i ha feitu'u fakatu'utāmaki** 'i ha kolosi'anga lēlue pe poloka'i ha mangahala.
- **Tau** 'i ha kēpingi pe ha fa'ahinga me'a.
- **'Ikai ke tu'u** 'i ha faka'ilonga tu'ú (stop) pe maama halá.
- **'Ikai ke tu'u 'o tatali (give way).**
- **Ngaahi tō'onga kehe 'oku fakatu'utāmaki.**

Lisi ki hono vakai'i 'o e me'alelé – kimu'a he 'aho sivi

'E vakai'i 'e he 'ōfisa faisivi 'a e tu'unga malu mo hao 'a ho'o me'alelé. Kuo pau ke ke vakai'i kotoa eni kimu'a ke ke 'alu ki ho'o sivi, 'o tatau ai pē kapau 'okú ke kole ha me'alele 'a ha tokotaha kehe. 'Okú tō ha kakai 'e ni'ihī 'i he sivi laiseni 'o te'eki 'aupito ke nau a'u kinautolu ki he halá koe'uhī pē he 'oku 'ikai ke fe'unga 'enau me'alelé ke ngāue'aki.

	Ngaahi peleti fika fakatokanga L		Ngaahi totongi ki hono ngāue'aki 'o e halá (road user charges - kapau ko ha me'alele tísolo pe faka'uhila)		Fakapapau'i 'oku ma'a 'a e sea pāsese
	Lolotonga 'i ai 'a e warrant of fitness (ngofua ke ngāue'aki 'o ha me'alelé)		'Ilo 'a e tu'u'anga 'o e me'a fakamafana ki he sio'atá (demister), uaipá, ta'ofi nimá mo e hooní		Penisini fe'unga ke faka'uli 'i ha miniti 'e 45
	Lolotonga lēsisita (rego)		Vakai'i 'oku matolu fe'unga 'a e ngaahi va'e me'alelé ('ikai ko ha ngaahi fo'i va'e fuo iiki - space-saver tyres)		Vakai'i 'a e faka'ilonga afé/ ngaahi maama ta'ofi (kau ai 'a e ngaahi maama lalahi ki he ta'ofi - high stop lights) 'oku nau ngāue kotoa

Lisi ke vakai'i - 'i he 'aho sivi

	'Alu mo e laiseni akoakó		'Alu 'o tōmu'a ki ai, 'aki ha miniti 'e 30 pe lahi ange kimu'a
	'Ave ha matasio'ata kapau 'okú ke tui ia		Fakahā atu ho'o a'u atú pea tatali 'i loto

Taimi 'e ma'u atu ai ho'o laiseni fakangatangata

	'Ikai ha kau pāsese (tukukehe kapau 'oku 'i ai ha supavaisa mo koe) 'Okú 'i ai ha ngaahi faka'atā mahino* (ki he hoá pe fānaú)		To'oto'o ho'o laiseni 'i he taimi kotoa pē 'okú ke faka'uli ai
	Tapu 'a e faka'ulí 'i he vaha'a 'o e 10 po'uli mo e 5 hengihengi (tukukehe kapau 'okú ke faka'uli 'o 'i ai ha supavaisa mo koe)		Tapu 'aupito 'a e 'olokaholó kiate kinautolu 'oku si'isi'i hifo 'i he ta'u 20

*Fakatokanga'i ange: te ke lava 'o tohi kole ki ha ngaahi faka'atā 'i ha ngaahi keisi 'e ni'ihī - vakai ki he nzta.govt.nz

DRIVE

Te Kāwanatanga o Aotearoa
New Zealand Government

Mateuteu ki he sivi
'i he ...

drive.govt.nz